

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๑

วันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของนายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคแรก บัญญัติว่า นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นการบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการที่ตนเองเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ต้องแจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ซึ่งจะต้องมีขั้นตอนในการโอนหุ้นให้นิติบุคคลจัดการทรัพย์สินอีกต่อไป โดยขั้นตอนที่ต้องแจ้งความประสงค์ขอรับประโยชน์จากหุ้นนั้นต่อไป เป็นคนละส่วนกับที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องกระทำต่างหากจากขั้นตอนการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคแรก ซึ่งเป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องแจ้งความประสงค์ขอรับประโยชน์ในหุ้นของตน

เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคท้าย บัญญัติว่า บทบัญญัติมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๘ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม ย่อมมีความหมายว่าเป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ต้องการควบคุมตรวจสอบการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ส่วนจำนวนหุ้นที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ บัญญัติให้ เป็นไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรณีที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและ หุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ ที่บัญญัติให้รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นได้ไม่เกิน ร้อยละห้าเช่นเดิมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคท้าย เป็นการบัญญัติให้นำบทบัญญัติมาตรานี้ มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย มีความหมายว่า คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่ บรรลุนิติภาวะต้องไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปเกินกว่า ร้อยละห้าตามที่พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ บัญญัติเช่นกัน ในกรณีที่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการเป็น หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นเกินกว่าจำนวนร้อยละห้าตามที่กำหนดไว้แล้ว ให้รัฐมนตรีมีหน้าที่แจ้งความประสงค์ ของรับประโยชน์ของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะนั้น ตามพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วน และหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ ไม่ใช่หน้าที่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ใดๆ สติทิจของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในทรัพย์สินยังคงได้รับความคุ้มครองตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ มีสติทิจที่จะแสดงความประสงค์ ประการใดก็ได้ มิได้มีการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะผู้ถือหุ้นนั้น แต่อย่างใด ส่วนขั้นตอนในการโอนหุ้นให้นิติบุคคลจัดการทรัพย์สินต่อไปนั้น เป็นการดำเนินการ ภายหลังจากการแจ้งความประสงค์ขอรับประโยชน์ของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกรณีไม่เป็นเหตุตัดบทให้รัฐมนตรีไม่มีหน้าที่แจ้งความประสงค์ขอรับ ประโยชน์ของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะอย่างไร

การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนางจุไร สะสมทรัพย์ คู่สมรสว่า มีรายการเงินลงทุนที่เป็นหุ้นในบริษัททรัพย์ฮกเฮง จำกัด จำนวน ๒๕,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท จากทุนจดทะเบียนทั้งหมดของบริษัท (หุ้นจดทะเบียนทั้งหมดของบริษัท

จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาทเป็นเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท) คิดเป็นร้อยละห้าสิบของทุนจดทะเบียนทั้งหมด ซึ่งเป็นการถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัท และไม่ปรากฏว่าตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ถูกร้องได้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ว่า คู่สมรสประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ ทั้งกรณีได้ความว่าเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๑ นายสุรารุท เมนะเสวต เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้บรรยายให้ทราบถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ ที่กำหนดหลักการเพิ่มเติมนอกเหนือจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๐๕ โดยได้ห้ามรวมถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย และปรากฏอีกว่ามีรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลเดียวกัน นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข แสดงความประสงค์ที่จะได้รับประโยชน์จากหุ้นของคู่สมรส และนายแพทย์สุรพงษ์ สืบวงศ์ดี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แสดงความประสงค์จะได้รับประโยชน์จากหุ้นของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย การกระทำของนายไชยา สะสมทรัพย์ จึงมีเจตนากระทำการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) ตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ